

UCHWAŁA NR 258/VIII/2021
RADY GMINY WIŃSKO

z dnia 27 stycznia 2021 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny
w Gminie Wińsko na lata 2021 – 2023

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. 2020r., poz.713 ze zm.) i art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity Dz. U. 2020 r., poz.821 ze zm.) Rada Gminy Wińsko uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Wińsko na lata 2021-2023 który stanowi załącznik Nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Wińsko.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Gminy

Regina Hukiewicz

Załącznik do uchwały Nr 258/VIII/2021
Rady Gminy Wińsko
z dnia 27 stycznia 2021 r.

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY W GMINIE WIŃSKO NA LATA 2021 – 2023

I. WSTĘP

Gminny Program Wspierania Rodziny został przygotowany w związku z wejściem w życie z dniem 1 stycznia 2012 roku Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, a jego główny cel, jakim jest wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, wpisuje się w Gminną Strategię Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wińsko na lata 2016-2026. Jednym z celów zawartych w/w dokumencie jest „Stworzenie sprawnego systemu zapobiegania kryzysom rodziny i wspierania rodzin w kryzysie, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dzieci i młodzieży”.

Rodzina to podstawowe środowisko, które powinno zapewnić bezpieczeństwo emocjonalne dziecku. Oddziałuje w sposób świadomy i nieświadomy na osobowość dziecka, przekazując mu swój system wartości, tradycje, ukierunkowuje jego aktywność i postępowanie na całe życie. Jest najbardziej stabilnym punktem odniesienia w doświadczeniu dziecka. Dlatego, jeśli w funkcjonowaniu rodziny pojawiają się dysfunkcje, instytucje i służby zobligowane do wspierania rodziny zobowiązane są do podjęcia na jej rzecz określonych działań.

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej w art. 71 pkt. 1 mówi: „Państwo w swojej polityce społecznej i gospodarczej uwzględnia dobro rodziny. Rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej, zwłaszcza wielodzietne i niepełne, mają prawo do szczególnej pomocy ze strony władz publicznych”.

Na poziomie gminy działania te realizują jednostki organizacyjne samorządu terytorialnego wspierane przez organizacje pozarządowe.

W Gminie Wińsko odpowiedzialność za organizację systemu opieki nad dzieckiem i rodziną, zgodnie z Ustawą z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, spoczywa na Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej. Zadaniem Ośrodka jest wspomaganie osób i rodzin w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne możliwości, zasoby i uprawnienia. Zadaniem pomocy społecznej jest również zapobieganie takim sytuacją poprzez podejmowanie działań, zmierzających do odzyskania zdolności do pełnego i samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie.

Problemy występujące w rodzinie często są złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. Choroba alkoholowa czy pijaństwo rodziców, przemoc w rodzinie, niewydolność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, to główne problemy dezorganizujące życie rodzin, którym często towarzyszy problem ubóstwa czy długotrwałego bezrobocia.

Rodziny dysfunkcyjne wymagają stałego monitorowania przez pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, pracowników służby zdrowia, policji, kuratorów sądowych i przedstawicieli

innych instytucji, które mają kontakt z rodziną oraz odejmowania działań na rzecz rodziny w oparciu o sprecyzowany plan działania. Praca z rodziną przedstawicieli służb społecznych powinna być połączona ze wsparciem ze strony środowiska, w tym również bliższych i dalszych krewnych oraz aktywnością własną ze strony rodziny. Ponadto praca z rodziną powinna być prowadzona przez odpowiednio przygotowaną kadrę, kompetentną i obiektywną oraz podejmowana możliwie jak najwcześniej. Organizując różnorodne formy wsparcia na rzecz rodziny wieloprotblemowej, należy docenić i konsekwentnie realizować zasadę podstawowej roli opiekuńczej i wychowawczej rodziny w rozwoju dziecka. Zamiast zastępować rodzinę w pełnieniu jej funkcji opiekuńczo-wychowawczej, należy ją wspierać i wspomagać tak aby przywrócić prawidłowe funkcjonowanie.

Zawarte w niniejszym programie propozycje pomocowe wspierają rodzinę w prawidłowym wypełnianiu funkcji. Założeniem programu jest wsparcie rodziny naturalnej już na etapie gdy problemy się zaczynają oraz eliminowanie takich sytuacji kiedy dziecko musi opuścić rodzinę.

II. PODSTAWY PRAWNE DO REALIZACJI PROGRAMU

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,

Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,

Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. przeciwdziałaniu narkomanii,

Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci,

Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich,

Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie.

III. ORGANIZACJA WSPIERANIA RODZINY

Obowiązek wspierania rodziny oraz organizacja pieczy zastępczej w zakresie ustawowym spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej. Ustawa określa podział kompetencji, w tym działań i zadań pomiędzy samorządami, który przedstawia się następująco:

GMINA	POWIAT
Profilaktyka – wspieranie rodziny Asystent rodziny Placówki wsparcia dziennego Rodziny wspierające Inne podmioty lub instytucje działające na rzecz dziecka i rodziny	Piecza zastępcza i instytucjonalna Usamodzielnienie pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej Adopcje Rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka Placówki opiekuńczo – wychowawcze Usamodzielnienie Organizator rodzinnej pieczy zastępczej (koordynator) Rodziny pomocnicze

Zadaniem ustawowym gminy jest wprowadzenie asystenta rodziny do bezpośredniej pracy z rodziną przeżywającą trudności. Asystent rodziny zajmuje się niezależnie od pracowników socjalnych, wyłącznie pomocą i pracą z rodziną. Celem pracy asystenta jest osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, która umożliwi jej wychowanie dzieci. Jego głównym zadaniem jest niedopuszczenie do oddzielenia dzieci od rodziny oraz podjęcie działań zmierzających do zażegnania kryzysu w rodzinie. Nienormowany i elastyczny czas pracy asystenta rodzinnego służyć ma realnym potrzebom i rytmowi życia rodziny. Rolą asystenta rodziny nie jest powielanie pracy pracownika socjalnego, którego zadanie polega między innymi na systematycznej diagnozie środowisk zagrożonych wykluczeniem i udzielanie im odpowiedniego wsparcia. Asystent rodziny kierowany jest do pracy tylko z tymi rodzicami, w których sytuacja dziecka małoletniego wymaga wsparcia zewnętrznego. Koniec zatrudnienia ustaje wówczas gdy rodzina osiągnie samodzielność i prawidłowo wykonuje funkcje opiekuńczo – wychowawcze. Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy również współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, albo w rodzinnym domu dziecka. Gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

- 10 % wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 30 % wydatków na opiekę i wychowanie dziecka drugim roku pobytu dziecka w pieczy

zastępczej,

- 50 % wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

IV. DIAGNOZA PROBLEMÓW

Pomoc Środowiskowa

Pomoc społeczna jest jednym z elementów zabezpieczenia społecznego państwa. Jej zadaniem jest wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwienie życia w godnych warunkach.

Ustawa o pomocy społecznej w art. 7 określa powody udzielenia pomocy osobom i rodzinom. Należą do nich:

- ubóstwo,
- sieroctwo,
- bezdomność,
- bezrobocie,
- niepełnosprawność,
- długotrwała lub ciężka choroba,
- przemoc w rodzinie,
- potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietność,
- bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,
- brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej całodobowe placówki opiekuńczo – wychowawcze,
- trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą,
- trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- alkoholizm lub narkomania,
- zdarzenie losowe i sytuacja kryzysowa,
- klęska żywiołowa lub ekologiczna.

Niekorzystna sytuacja na powiatowym rynku pracy, pauperyzacja mieszkańców, nasilenie problemów społecznych powoduje, że w Gminie Wińsko duża grupa osób nie radzi sobie we własnym zakresie z zaspakajaniem podstawowych potrzeb bytowych oraz rozwiązywaniem codziennych problemów.

Na dzień 31 grudnia 2020r., wsparciem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wińsku objęto 314 rodzin 679 osób w rodzinach

Głównymi przyczynami zgłaszania się osób o pomoc społeczną są:

- ubóstwo – 188 rodzin
- bezrobocie – 149 rodzin
- niepełnosprawność – 94 rodzin
- bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego - 72 rodzin
- długotrwała choroba – 159 rodzin
- alkoholizm – 28 rodzin
- ochrona macierzyństwa – 26 rodzin.

Osobom samotnym, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn, wymagają pomocy innych osób, przysługuje pomoc w formie usług opiekuńczych. Obejmują one pomoc w zaspokojeniu podstawowych, codziennych potrzeb życiowych w zależności od ograniczonej sprawności psychofizycznej klienta ośrodka.

Od kilku lat coraz wyraźniej dostrzegany jest kryzys w rozwoju moralnym i kulturowym nie tylko dzieci i młodzieży, ale także wielu rodziców. Związane jest to często z innymi problemami występującymi w rodzinie tj. utrata zatrudnienia, brak środków na bieżące utrzymanie rodziny.

Na podstawie danych opracowanych ze sprawozdań oraz informacji uzyskanych od pracowników socjalnych GOPS Wińsko wynika, że w latach 2018 -2020 liczba rodzin, którym udzielono wsparcia w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczej przedstawia się podobnie. Na wysokim poziomie utrzymuje się liczba rodzin, którym przydzielono asystenta rodziny. Są to rodziny które wymagają wsparcia w znacznie szerszym wymiarze aniżeli pomoc oferowana w ramach pracy socjalnej (tabela nr 1).

Tabela nr 1.

Liczba rodzin, którym udzielono wsparcia w wypełnianiu funkcji opiekuńczo –

wychowawczej.

Rok	Liczba rodzin, którym przydzielono asystenta rodziny
2018	15
2019	16
2020	14

Źródło : dane własne

V. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT pozwala na ocenę jaki typ działań jest najbardziej użyteczny w osiągnięciu założonych celów.

Mocne strony	Słabe strony
Opracowanie Gminnej Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wińsko na lata 2016-2026 Powołanie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w rodzinie Utworzenie Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego dla ofiar przemocy w rodzinie Baza instytucji wspierających rodzinę (GOPS, PCPR, GKRPA, Policja, Sąd, Służba Zdrowia, Oświata, Kościół Katolicki) Dobre rozeznanie środowiska lokalnego poprzez pracowników służb Pomocy Społecznej, Policji, Pracowników Oświaty Doświadczenie, wiedza i kwalifikacje pracowników działających na rzecz rodziny	Bierna postawa wobec problemów występujących w rodzinie, niechęć do nawiązywania współpracy z placówkami niosącymi pomoc w tym zakresie Utrudniony dostęp do poradnictwa specjalistycznego (psycholog, terapeuta, psychiatra, mediator) Brak pozytywnych wzorców osobowych w rodzinach dysfunkcyjnych, odrzucenie autorytetu szkoły, nauczyciela Brak świadomości społecznej o potrzebach, możliwościach w zakresie rodziny zastępczej Brak rodzin wspierających Brak specjalistycznych usług opiekuńczych Wyuczona bezradność i roszczeniowość, uzależnienie od pomocy instytucjonalnej (głównie finansowej) oraz brak współpracy ze strony rodzin w zakresie rozwiązywania problemów

Szanse	Zagrożenia
Powołanie asystenta rodziny celem wsparcia rodzin przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczej Edukacja rodziców, w szczególności poprzez radzenie sobie ze stresem, agresją bezradnością, zarządzanie budżetem domowym Wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę Realizacja rządowych programów i możliwość pozyskiwania funduszy unijnych Rosnące wsparcie finansowe dla rodzin o charakterze socjalnym	Niestabilność prawa dotyczącego polityki społecznej niespójność, częste zmiany i trudności w interpretacji przepisów Zanik więzi i tradycji rodzinnych Wzrost kosztów utrzymania rodzin Rozpad związków (rozwoły, separacje, wyjazdy za granicę) Wzrost patologicznych zachowań wśród dzieci i młodzieży konsumpcjonizm, narastająca przemoc Uzależnienie członków rodziny od alkoholu, hazardu, internet, środków odurzających Stereotypowe postrzeganie instytucji pomocowych Ograniczanie środków finansowych z budżetu państwa na zadania realizowane przez Jednostki Samorządu Terytorialnego

VI. OBSZARY PROBLEMOWE

Działania w zakresie wspierania rodziny dotyczą następujących obszarów problemowych:

Wsparcia rodzin z dziećmi w prawidłowym wypełnianiu funkcji wychowawczej,

Podejmowania działań profilaktycznych i edukacyjnych na rzecz rodziny,

Koordinacji działań różnych instytucji działających ze środowiskami dysfunkcyjnymi,

Zmniejszania skali zjawisk zaburzających prawidłowe funkcjonowanie rodziny tj.: bezrobocie, ubóstwo, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, nieumiejętność prowadzenia gospodarstwa domowego, uzależnienia, przemoc, brak kompetencji rodzicielskich.

VII. ADRESACI PROGRAMU

Program skierowany jest do wszystkich rodzin i dzieci zamieszkałych na terenie Gminy Wińsko a w

szczegółności:

- Rodzin zagrożonych umieszczeniem dzieci w rodzinie zastępczej,
- Rodzin którym zostały odebrane bądź ograniczone prawa rodzicielskie,
- Rodzin dysfunkcyjnych,
- Rodzin przeżywających chwilowe trudności opiekuńczo - wychowawcze,
- Rodzin dotkniętych przemocą, problemem uzależnień

Świadczenia rodzinne

Świadczenia rodzinne stanowią odrębny od systemu pomocy społecznej system poza ubezpieczeniowych świadczeń pieniężnych. Celem świadczeń rodzinnych jest materialne wspieranie w szczególności rodzin w realizacji ich funkcji opiekuńczych, wychowawczych i edukacyjnych. Stąd też kryteria dochodowe, warunkujące do nich dostęp, oparte zostały głównie na podstawie progu wsparcia dochodowego rodzin i w związku z tym określone zostały na poziomie wyższym niż egzystencjalne.

System świadczeń rodzinnych oparty jest o zasadę pomocniczości uwzględniającą regułę, że osobami w pierwszej kolejności zobowiązanymi do łóżenia na utrzymanie dzieci są ich rodzice. Dopiero w przypadku, gdy ich środki i uprawnienia są niewystarczające do wychowania i utrzymania dzieci przysługuje im pomoc materialna państwa.

Świadczenia rodzinne są realizowane w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Wińsku od 01 maja 2004 roku na podstawie ustawy z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych i obejmują:

zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego:

- dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego,
- dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka
- dodatek z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej,
- dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego,
- dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania,
- dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego,
- dodatek z tytułu urodzenia dziecka,
- jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka,
- świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny i świadczenia pielęgnacyjne.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego

Zasady pomocy państwa osobom uprawnionym do alimentów na podstawie tytułu wykonawczego, których egzekucja jest bezskuteczna, reguluje ustawa z dnia 07 września 2007 roku o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Określa ona warunki nabywania prawa do świadczeń pieniężnych z funduszu alimentacyjnego, zasady i tryb postępowania w sprawach przyznawania i wypłacania świadczeń oraz reguluje działania podejmowane wobec dłużników alimentacyjnych. Świadczeniem z funduszu alimentacyjnego jest kwota wypłacona osobie uprawnionej przez organ właściwy wierzyciela, tj. wójta gminy właściwego ze względu na miejsce zamieszkania osoby uprawnionej, na poczet należnego świadczenia alimentacyjnego ustalonego na podstawie tytułu wykonawczego, jeżeli jego egzekucja jest bezskuteczna. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługuje osobie uprawnionej do ukończenia przez nią 18 roku życia albo w przypadku, gdy uczy się w szkole lub w szkole wyższej, do ukończenia przez nią 25 roku życia, a w przypadku posiadania orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności – bezterminowo.

Przyznanie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego uzależnione jest od spełnienia kryterium dochodowego.

Fundusz alimentacyjny jest realizowany w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Wińsku od 01 października 2008 roku.

Rodziny z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi stanowią znaczną część klientów pomocy społecznej. Najczęściej niezaradność rodziny w opiece i wychowaniu własnych dzieci łączy się z dysfunkcjami takimi jak: uzależnienia, przemoc domowa, zaburzenia równowagi systemu rodzinnego w sytuacjach kryzysowych, problemy w pełnieniu ról rodzicielskich, małżeńskich i zawodowych. Dysfunkcje w rodzinie wyrażają się głównie niedojrzałością emocjonalną, problemami we współżyciu z ludźmi, trudnościami adaptacyjnymi, niezaradnością w prowadzeniu gospodarstwa domowego, problemami wychowawczymi w środowisku rodzinnym i zawodowym. Istotną rolę zgodną z polityką społeczną państwa odgrywa praca socjalna w połączeniu ze wsparciem finansowym lub rzeczowym. Na terenie gminy istnieją też osoby zagrożone wykluczeniem społecznym. Duża część osób wykluczonych społecznie to osoby podlegające uzależnieniom głównie od alkoholu. Brak jest wiarygodnej statystyki dot. tego problemu. Jednak z obserwacji wynika, że jest to ogromny problem społeczny, wpływający destrukcyjnie na życie rodzinne.

W związku z wprowadzeniem programu 500+ oraz innymi świadczeniami sytuacja w rodzinach w ostatnich latach znacznie się poprawiła. Przyczyniło się w znacznej mierze do ograniczenia ubóstwa przede wszystkim w rodzinach wielodzietnych.

Na podstawie przeprowadzonych ankiet w szkołach oraz ewaluacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie wnioskuje się, że istnieje problem agresji i przemocy w szkołach i w rodzinach. Młodzież czuje się zagrożona, wyobcowana i nie zawsze potrafi poradzić sobie z problemami. Coraz częściej zauważalny jest wzrost uzależnienia wśród młodych ludzi od internetu, gier komputerowych, telefonu komórkowego, hazardu, które przedkładają kontakt z drugą osobą, przyrodą na rzecz wirtualnych kontaktów. Na skutek niewłaściwych wzorców wyniesionych między innymi z mass mediów, kryzysu autorytetu, zaburzona jest prawidłowa komunikacja między rodzicami a dziećmi oraz w środowisku rówieśniczym.

Z roku na rok wzrasta bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych, przez co zwiększa się zapotrzebowanie na porady specjalistyczne, terapie skierowane do rodziców opiekunów i dzieci. Z wniosków i rekomendacji wyżej wspomnianej ewaluacji wynika iż należy nadal prowadzić kampanie społeczne o możliwości uzyskania wsparcia, prowadzić działania profilaktyczne wśród dzieci i młodzieży, propagować właściwe postawy społeczne i rodzicielskie, kontynuować, dostosować i poszerzać ofertę pomocową do aktualnych potrzeb rodzin, podnosić kompetencje osób działających na rzecz dobra rodziny organizować w sposób atrakcyjny czas dla dzieci i młodzieży usprawniać współpracę między instytucjami. Zadania z zakresu pomocy społecznej oraz kierowanie lokalnej polityki społecznej na terenie Gminy koordynuje Ośrodek Pomocy Społecznej. Jest on inicjatorem działań o charakterze pomocowym aktywizującym oraz integrującym różnorodne środowiska na rzecz grup i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

VIII. POMOC INSTYTUCJONALNA I OPIEKA ZASTĘPCZA

Domy pomocy społecznej

Osobom wymagającym całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, którzy nie mogą samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu i którym nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej. Na terenie gminy nie funkcjonują domy pomocy społecznej.

Ośrodki wsparcia

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej ośrodek wsparcia jest jednostką organizacyjną pomocy społecznej dziennego pobytu. W ośrodku wsparcia mogą być prowadzone miejsca całodobowe okresowego pobytu. Ośrodkiem wsparcia może być ośrodek wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, dzienny dom pomocy, dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, schronisko i dom dla bezdomnych oraz klub samopomocy. Na terenie gminy nie

funkcjonują ośrodki wsparcia. Osoby zainteresowane pobytem w ośrodku wsparcia z Gminy Wińsko kierowane są do Powiatowego Ośrodka Wsparcia – ŚDS w Wołowie.

Rodzinna opieka zastępcza nad dzieckiem

Najlepszym środowiskiem wychowawczym dla dziecka jest własna rodzina i należy zrobić wszystko, aby dziecko w niej wzrastało. Jeżeli rodzina naturalna jest dysfunkcyjna a dziecko jest krzywdzone, należy je jak najszybciej odizolować i umieścić w rodzinie zastępczej.

Art. 20 Konwencji o prawach dziecka mówi, że: „Rodzina zastępcza sprawuje opiekę nad dzieckiem przebywającym poza swym środowiskiem z tego powodu, że zostało ono czasowo lub na stałe tego środowiska pozbawione lub nie może w nim przebywać ze względu na jego dobro”.

Podjęcie działań opiekuńczych wobec dzieci wynikają z dysfunkcji rodzin, takich jak:

- alkoholizm,
- przemoc domowa skierowana na partnera lub dziecko,
- zaburzenia systemu rodzinnego w sytuacjach kryzysowych (bezrobocie, odejście lub zgon współmałżonka),
- problemy w pełnieniu ról rodzicielskich, małżeńskich, zawodowych wyrażające się m.in. w postaci niedojrzałości emocjonalnej, problemach we współżyciu społecznym,
- trudnościach adaptacyjnych, niezaradności w prowadzeniu gospodarstwa domowego,
- problemy wychowawcze w środowisku rodzinnym, szkolnym ujawniające się w postaci zachowań buntowniczych, agresywnych, konfliktowych, łamania przez dzieci i młodzież panujących obyczajów, norm i wartości.

W wyniku trudnych doświadczeń życiowych, małoletnim dzieciom grozi dezintegracja osobowości manifestująca się w różnego typu zaburzeniach emocjonalnych.

Na terenie gminy najczęstszymi przyczynami umieszczenia dzieci w zastępczych formach opieki są

- alkoholizm,
- znęcanie się nad rodziną,
- bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych,
- bezradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego,
- niepełnosprawność rodziców,
- choroba rodziców.

Na terenie Gminy Wińsko funkcjonują następujące typy rodzin zastępczych, zapewniające opiekę i

wychowanie dla dzieci zgodnie z kanonami dobrego wychowania oraz adekwatną do ich stanu zdrowia.

Od 01 lipca 2012 roku na terenie Gminy Wińsko funkcjonuje rodzinny dom dziecka.

Tabela nr 1. Liczba rodzin zastępczych na terenie Gminy Wińsko stan na 31-12-2020 roku

Liczba rodzin zastępczych spokrewnionych	Liczba rodzin zastępczych niezawodowych	Liczba rodzin zastępczych zawodowych	Rodzinny dom dziecka
4	4	0	1

7

Tabela nr 2. Koszt gminy za utrzymanie dzieci przebywających w pieczy zastępczej instytucjonalnej i rodzinnej w latach 2018 -2020

Rok	2018	2019	2020
kwota	74 973,27	40 304	46 272

Instytucjonalna opieka zastępcza nad dzieckiem

Opieka instytucjonalna nad dzieckiem realizowana jest w Gminie Wińsko przez umieszczenie małoletnich w całodobowych placówkach opiekuńczo – wychowawczych:

- typu interwencyjnego,
- typu socjalizacyjnego,
- typu rodzinnego.

Na terenie gminy nie funkcjonują placówki opiekuńczo – wychowawcze, dzieci kierowane są do Placówki Opiekuńczo – Wychowawczej Typu Socjalizacyjnego w Wołowie bądź do Wielofunkcyjnej Placówki Opiekuńczo- Wychowawczej „Wiosna” w Krzydlinie Małej.

IX. ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Gminny Program Wspierania Rodziny jest dokumentem przewidzianym do realizacji na lata 2021-2023.

Głównym założeniem programu jest stworzenie wielopłaszczyznowego wsparcia rodziny poprzez działanie mające służyć:

- wspieraniu potencjału rozwojowego rodziny biologicznej na wczesnym etapie jej funkcjonowania,
- wzmocnieniu systemu gwarantującego prawidłowy proces wychowawczy oraz ochrony dzieci przed nieprzystosowaniem społecznym, marginalizacją i wykluczeniem,
- poprawie sytuacji dziecka w środowisku szkolnym poprzez wzbogacenie oferty edukacyjnej oraz wspieranie uczniów wymagających pomocy,
- zwiększeniu poziomu bezpieczeństwa dzieci, młodzieży i rodziny poprzez prowadzenie stosownych działań profilaktyczno -edukacyjno -wychowawczych w środowisku,
- zapobieganiu powstawania sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz skuteczne,
- reagowanie w sytuacjach już zaistniałych poprzez udzielenie wielopłaszczyznowego wsparcia.

Zasadą nadrzędną programu jest ścisła współpraca podmiotów działających na rzecz dzieci i rodzin co gwarantuje skuteczność podejmowanych działań. Zakłada się, że skuteczność działań w zakresie przeciwdziałania dysfunkcji rodziny będzie osiągnięta w szczególności poprzez wczesne podejmowanie działań profilaktycznych przed wystąpieniem problemu oraz pracę z dziećmi oraz ich rodzicami w ich środowisku rodzinnym, szkolnym i lokalnym. Celem działań jest zapobieganie powstawania sytuacji mających niekorzystny wpływ na prawidłowe funkcjonowanie rodziny, wsparcie jej w zakresie występujących niedomagań, zabezpieczenie potrzeb, wpływanie na poprawę trybu i jakości życia, pomoc we wzmocnieniu jej wydolności opiekuńczo – wychowawczej oraz sytuacjach zagrożenia dobra dziecka.

X. CELE PROGRAMU

Cel główny

Stworzenie systemu wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu swoich funkcji, związanych z opieką, wychowaniem i skuteczną ochroną dzieci, jak również profilaktyka środowiska lokalnego w zakresie promowania społecznie pożądanego modelu rodziny.

Cele szczegółowe

1. Stworzenie efektywnego systemu wsparcia rodzin w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych.
2. Pozostawienie dzieci i młodzieży w środowisko zamieszkania.
3. Tworzenie warunków sprzyjających umacnianiu instytucji rodziny i jej integracji.
4. Współpraca z instytucjami, stowarzyszeniami, organizacjami pozarządowymi na rzecz dziecka i rodziny.
5. Wzmocnienie roli i funkcji rodziny.
6. Wsparcie w rozwijaniu umiejętności opiekuńczo -wychowawczych rodziny.
7. Przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji rodziny.
8. Podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny naturalnej.
9. Stałe diagnozowanie i monitoring życia rodzin.
10. Zapewnienie bezpieczeństwa materialno - bytowego rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej której nie są w stanie pokonać wykorzystując własne możliwości.
11. Zapewnienie rodzicom specjalistycznego poradnictwa i wsparcia.

XI. REALIZACJA PROGRAMU

Czas realizacji:

Program realizowany będzie na terenie gminy Wińsko na lata 2021 – 2023.

Działania mające na celu realizację założeń programu a nastawione na bezpośrednią pracę z rodziną są koordynowane i organizowane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wińsku poprzez:

- diagnozowanie problemów rodziny i dziecka,
- podejmowanie działań w środowisku, inicjowanie interwencji w uzasadnionych przypadkach,
- opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach,
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,
- monitorowanie sytuacji rodzin, zwłaszcza niewydolnych w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, uzależnionych, stosujących przemoc.

Źródło finansowania:

Finansowanie Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Wińsko na lata 2021- 2023 odbywać się będzie w ramach środków budżetu gminy Wińsko, dotacji oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

Realizatorami programu będą:

Program będzie realizowany przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wińsku we współpracy z instytucjami realizującymi zadania w zakresie wspierania rodziny oraz pełniącymi funkcje wspierające:

- Samorząd lokalny – wspieranie lokalnych programów oraz inicjatyw na rzecz rodziny w zakresie kreowania i upowszechniania pozytywnych wzorców funkcjonowania rodziny,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – zapewnienie osobom uzależnionym i ich rodzinom oraz ofiarom przemocy dostępu do specjalistycznych form wsparcia poprzez prowadzenie punktu konsultacyjnego dla osób uzależnionych od alkoholu; realizacja programów profilaktycznych w środowisku szkolnym i pozaszkolnym, wyjazdy wakacyjne, spotkania wakacyjne, przedstawienia profilaktyczne, warsztaty profilaktyczne dla szkół, obozy sportowe z programem profilaktycznym, kampanie społeczne, szkolenia, olimpiady, podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty
- Gminny Zespół Interdyscyplinarny - integrowanie i koordynowanie działań wszystkich instytucji oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, wspieranie osób i rodzin dotkniętych problemem przemocy, podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty,
- Szkoły na terenie gminy Wińsko - realizacja szkolnych programów profilaktycznych, edukacyjnych, wychowawczych, wsparcie pedagogiczne dla rodziców i dzieci, pomoc w rozwiązywaniu problemów wychowawczych, podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty,
- Ośrodki zdrowia z terenu gminy Wińsko – opieka i profilaktyka zdrowotna, podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty,
- Policja – zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom i rodzinom na terenie gminy Wińsko, podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty,
- Gminny Ośrodek Kultury - zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży poprzez organizowanie zajęć w zakresie kultury, sztuki i zajęć ruchowych, organizowanie zajęć pozaszkolnych i pozalekcyjnych mających na celu rozwijanie pasji, zainteresowań i talentów,
- Kuratorzy sądowi – wykonywanie działań o charakterze wychowawczo -resocjalizacyjnym,

diagnostycznym, profilaktycznym i kontrolnym związanych z wykonywaniem orzeczeń sądowych podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty,

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołowie – udzielanie pomocy i wsparcia w rozwiązywaniu problemów dotyczących rodzin zastępczych oraz rodzin zagrożonych kryzysem, zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz placówkach opiekuńczo-wychowawczych, udzielanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczających rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze, podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty.

XII. HARMONOGRAM REALIZACJI PROGRAMU

Harmonogram realizacji programu przedstawia poniższa tabela

Zadanie i działania	Realizatorzy	Planowany termin realizacji	Źródła finansowania
1. Zapewnienie rodzinom stabilizacji i poczucia bezpieczeństwa socjalnego			
a)udzielenie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej	GOPS w Wińsku, Urząd Gminy w Wińsku	2021-2023	środki własne , środki zewnętrzne
b)Świadczenie pomocy w postaci posiłków w ramach programu "posiłek w szkole i w domu" na lata 2020-2022 OPS	GOPS	2021-2023	środki własne , środki zewnętrzne
c)monitorowanie sytuacji zdrowotnej i edukacyjnej dzieci z rodzin dysfunkcyjnych	GOPS w Wińsku, Szkoły, Placówki opieki zdrowotnej	2021-2023	środki własne , środki zewnętrzne
d)motywowanie członków rodziny do podejmowania działań	GOPS w Wińsku Zespół Interdyscyplinarny,	2021-2023	środki własne , środki zewnętrzne

na rzecz niwelowania własnych dysfunkcji np. Podjęcia terapii leczenia uzależnień terapii dla ofiar i sprawców przemocy domowej	GKRPA		
e) poradnictwo i praca socjalna świadczona przez pracowników GOPS i Poradnię Rodzinną	GOPS w Wińsku, Poradnia Rodzinna w Wołowie	2021-2023	środki własne , środki zewnętrzne
2. Zapewnienie niezbędnych zasobów ludzkich, organizacyjnych i finansowych w budowaniu i utrzymaniu system wspierania rodziny			
a)finansowanie zatrudnienia asystenta rodziny zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej	GOPS w Wińsku, Urząd Gminy w Wińsku	2021-2023	środki własne , środki zewnętrzne
b)zabezpieczenie w budżecie środków finansowych na współfinansowanie pobytu dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej	GOPS w Wińsku, Urząd Gminy w Wińsku	2021-2023	środki własne , środki zewnętrzne
c) zapewnienie dostępności poradnictwa specjalistycznego oraz rozpropagowanie miejsc gdzie można uzyskać pomoc	GOPS w Wińsku, Urząd Gminy Zespół Interdyscyplinarny, GKRPA, Ośrodki Zdrowia, Szkoły	2021-2023	środki własne , środki zewnętrzne

d)wsparcie w zakresie organizowania czasu wolnego dzieciom poprzez prowadzenie i rozwój różnorodnych form wsparcia dziennego	Szkoły ,GOPS GKRPA, GOSTiR Stowarzyszenia , Gminny Ośrodek Kultury, świetlice	2021-2023	środki własne , środki zewnętrzne
e)współpraca z kuratorami sądowymi policją szkołami, stowarzyszeniami, w celu wypracowania wspólnych działań profilaktycznych	GOPS w Wińsku, Urząd Gminy Zespół Interdyscyplinarny, GKRPA,	2021-2023	środki własne , środki zewnętrzne
3. Poprawa jakości opieki sprawowanej przez biologicznych rodziców			
a)szczegółowe i wieloaspektowe rozpoznanie sytuacji rodziny przeżywającej trudności	GOPS, Placówki oświatowe	2021-2023	środki własne , środki zewnętrzne
b)kierowanie osób uzależnionych na leczenie	GOPS w Wińsku, Zespół Interdyscyplinarny, GKRPA,	2021-2023	środki własne , środki zewnętrzne
c)przydzielenie rodzinom asystenta rodziny	GOPS, Sądy rodzinne	2021-2023	środki własne , środki zewnętrzne
d)działanie Zespołu Interdyscyplinarnego na rzecz rodzin w których występuje problem przemocy	Zespół Interdyscyplinarny,	2021-2023	środki własne , środki zewnętrzne

XIII. PRZEWIDYWANE EFEKTY

1. Stworzenie wielopłaszczyznowego wsparcia dla rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze.
2. Ograniczenie szerzenia się patologii.
3. Zminimalizowanie negatywnych zachowań wśród dzieci i młodzieży.
4. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa socjalnego rodzin.
5. Ograniczenie powstawania sytuacji kryzysowych rodzin wymagających interwencji.
6. Ochrona dzieci przed umieszczeniem w pieczy zastępczej.

XIV. MONITORING I EWALUACJA

Gminny Program Wspierania Rodziny jest dokumentem otwartym i długofalowym. Będzie podlegał ewaluacji w zależności od występujących potrzeb rozpoznawanych i ustalanych przez podmioty zajmujące się sprawami rodziny. Monitoring będzie polegał na pozyskiwaniu informacji i danych od podmiotów zaangażowanych w realizację zadań. Analiza i ocena zebranych informacji pozwoli na planowanie dalszych działań oraz doskonalenie działań dotychczas ustalonych.

XV. PODSUMOWANIE

Gminny Program Wspierania Rodziny jest zgodny z kierunkiem i działaniami określonymi w Gminnej Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wińsko na lata 2016-2026.

Program zakłada tworzenie optymalnych warunków dla prawidłowego funkcjonowania rodzin na terenie gminy Wińsko oraz poprawy stylu i jakości życia. Wsparcie rodziny będzie miało charakter profilaktyczny, ochronny a rodzinie będą stwarzane możliwości samodzielnego zmierzenia się ze swoimi problemami co zwiększy jej szanse na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku i poczucie odpowiedzialności

UZASADNIENIE

Zgodnie z treścią art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity Dz.U. 2020 r., poz.821 ze zm.) rada gminy, biorąc pod uwagę potrzeby, o których mowa w ust. 1, uchwała gminne programy wspierania rodziny.

Zadaniem programu wspierania rodziny jest zapobieganie dysfunkcji rodziny poprzez tworzenie systemu wspomagającego rodzinę, dzieci i młodzież, w taki sposób aby była w stanie samodzielnie zmierzyć się z własnymi problemami. Pomoc powinna mieć na celu podtrzymanie umiejętności uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej i pełnieniu ról społecznych poprzez wzmocnienie zasobów tkwiących w poszczególnych członkach rodziny, poprawę jakości życia rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, wspieranie rodziców w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Aby skutecznie zapobiegać dysfunkcji rodziny koniecznością jest zaangażowanie wszystkich instytucji, które wspierają rodzinę. Najważniejszą sprawą jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dla dzieci i młodzieży w taki sposób, aby zapobiegać powielaniu nieprawidłowych wzorców w przyszłości. Pozostawienie rodzin bez fachowego dla nich wsparcia i pomocy specjalistycznej może spowodować wzrost zjawiska ich degradacji i skutkować będzie różnorodnymi konsekwencjami. Ważne jest by pomoc specjalistyczna (psychologiczna, socjalna, prawna...) mogła być dla rodzin ubogich bezpłatna. W pierwszej kolejności rodzinna powinna mieć możliwość samodzielnego zmierzania się ze swoimi problemami, co pozwala zwiększyć jej szansę na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku oraz stymulować aktywność własną, wyzwalać potencjał i pozwalać na uczenie się nowych umiejętności. Pomoc powinna przede wszystkim być nakierowana na wsparcie dziecka w rodzinie i w środowisku lokalnym przy wykorzystaniu grup samopomocowych, organizacji pozarządowych i innych instytucji działających na rzecz rodziny i dziecka.

System wspierania rodziny i pieczy zastępczej został utworzony także ze względu na dobro dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery miłości i zrozumienia, w trosce o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową, dla zapewnienia ochrony przysługujących im praw i wolności, dla dobra rodziny, która jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci w przekonaniu, że skuteczna pomoc dla rodzin przezwyciężających trudności w opiekowaniu się i wychowaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami.

Sporządziła: Sabina Baryluk